

Parlando: 2005/5., 14-17 p.

EPTA KONFERENCIA

Manchester (UK), 2005. szeptember 1-4

(II/1)

Az Európai Zongora tanárok Szövetsége ez évi konferenciáját a szervezet székhelyének országában, az angliai Manchesterben tartotta. A konferencia megadott témája a kortárszenei előadóművészi és pedagógiai zongorarepertoár-, valamint a Nagy-Britannia legkülönbözőbb felsőfokú intézményeiben tanuló hallgatók tudásának bemutatása volt. Ezen a konferencián 27 ország képviselői voltak jelen különböző létszámmal, és mintegy 60 különféle előadással, bemutatóval. Fiatal művészek zongorajátékai „Young Artists Recital” címmel 20 perces, fél óras, egy óras hangversenyekkel frissítették az előadásokat. Hallhattuk a legkülönbözőbb korosztályhoz tartozó zeneszerző növendékeket, fiatal szerzőket figyelemreméltó sok-sok friss hangú kompozícióval.

Részt vettek itt műsorukkal a nagy-britanniai országos verseny alap- és középfokon tanuló zongorista növendékei is. Egy modern, új iránt nyitott gondolkodású tanár - *Stephen Power* -10 év körüli gyerekeknek versenyműsorra Kurtágot tanított a „Játékok” -ból, még hozzá két szóló darab mellett az „Hommage a Verdi” négykezes változatát is. Meglepődtem, mert rendkívül figyelmesen és érzékenyen, értő módon adták elő ezt az egyáltalán nem könnyű négykezes művet. Mint megtudtam, ennek a tanárnak felesége Magyarországon, Kecskeméten tanult „Kodály módszert”(!).

Képviseltette magát egy óras műsorral az országos zeneszerző verseny díjnyertes csapata is, ahol 9-18 éves korú gyermekek improvizációjától kezdve nagyszabású kamaradarabokig mindenféle elhangzott, sőt három tanár is eljátszhatta amatőr jellegű kompozícióját. A legmegrendítőbb volt az a mozgássérült gyönyörű arcú fiúcska, aki két kis kabala mackójával bicegett fel a zongora mellé. Bemutatkozott, majd lerakta puha kis állatkáit a zongorára, és elmagyarázta: az egyik segít nekem, a másik figyel, hogy mit csinálok!

A díjakat az Oxford University Press bocsátotta rendelkezésre, amit a helyszínen, a koncert alkalmával osztottak ki egyenként mindenki játéka után. A minden képzeletet felülmúló kiváló szervezés gördülékennyé tette ennek a hatalmas tömegnek percre pontos és nem kevésbé színvonalas bemutatóit.

A rendezvényt a helyszínen működő intézmény, a Royal Northern College of Music orosz származású zongorista növendéke, *Nikalai Tokarev* félórás műsora nyitotta meg. Majd hallhattuk még a Royal Academy of Music, a Royal Welsh College of Music and Drama, a Guildhall School of Music and Drama, a Birmingham Conservatoire, a Royal Scottish Academy of Music and Drama tanulóit, majd a Trinity College of Music növendékei zárták az angol intézmények bemutatkozásának sorát. Az angliai intézményekből szereplők közül ketten orosz származásúak, a többiek kínai, japán és koreai fiatalok voltak. Tanulmányaikat kivétel nélkül mind 4-5 éves korban kezdték el.

A délutáni rövidebb-hosszabb hangversenyek sorából kiemelkedett egy egészen különleges kis csoport műsora. Ők Szingapúrból érkeztek a Nanyang Szépművészeti Akadémia (NAFA) növendékeiként. E Fiatal Tehetségek Kurzusát 1991-ben hozta létre Mme Fang Yuan. Jelenleg 120 zongorista növendékük van, és az eltelt 14 év alatt hazai és

nemzetközi versenyeken 50 díjat nyertek. Mi a titkuk? Megkérdeztem. A válasz: Tehetség. Fegyelem, Munka, a koncentráció képességének kifejlesztése. Intézménnyé (School of Young Talents - SYT) 1999-ben váltak, programjuk négy művészeti ágat ölel fel.

Hétvégeken tanítanak, heti egy órában (!), hegedűt, zongorát, kínai hangszereket, és egyaránt építenek a „tengeren túli”, európai kapcsolatok tapasztalataira, valamint a helyi hagyományokra. A 11-13 éves gyerekek műsorának része Ginastera, Granados, Milhaud, Glinka művei mellett Beethoven op. 31. d-moll és op. 53. C-dúr (Waldstein) szonáta első tétele, Debussy Tűzijáték című prelűdje volt. A megjelent hat növendék ugyanannak a tanárnak - *Mme Fang Yuan*-nak - neveltje volt. Cserekapcsolatot létesítettek az angliai Menuhin Iskolával, ahol óriási sikerrel szerepeltek. 2003-ban, Szlovéniában a Második Zongorista Világkonferencián DVD készült koncertjükéről, melyet a jó pedagógiai munka példajaként óriási példányszámban adtak el.

Hasonlóan nagy élmény volt a máltai zeneszerző Charles Camilleri zongorára és ütőkre írt Concerto-jának, és Bartók: Két zongorára és ütőhangszerekre írott szonátájának előadása, mely egy délutáni hangverseny keretén belül hangzott el. Ch. Camillerit ennek a virtuóz „Concerto”-nak megírására Bartók műve ösztönözte. A darab bemutatója az angliai Chetham Nemzetközi Fesztiválon, 2005 augusztusában volt, és ajánlása az előadó együttesnek szól. A szólisták - *Kathryn Page és Murray MyLachlan* - huszonevések, figyelemreméltó karrierrel a hátuk mögött. Nemzetközi sajtók kiváló kritikáit sorakoztatták fel előzetes bemutatkozásuként. (Pl. M. McLachlan 2003-ban több alkalommal végigjátszotta koncertsorozatban a 32 Beethoven szonátát.) Az ütőhangszereken ketten játszottak, nagyszerű, igazi élményt nyújtó, értő előadásban.

Az esti koncertek egyikén fellépett a 2002-es, 12. Moszkvai Nemzetközi Csajkovszkij Verseny elsődíjasa, a japán származású Ayako Uehara (sz. 1980), aki 3 éves korában kezdett zongorázni. Sikerére jellemző, hogy a verseny után Japánban elkészült élete első CD-je, melyet 30.000 példányban adták el.

Egy másik esti hangverseny alkalmával az Ausztráliában élő Donna Coleman zongorázott. Műsora ötvözte a Karib-tengeri és Brit szigetek, az afrikai Elefántcsontpart és az amerikai könnyűzene és tánczene világának egy-egy darabját (válogatás az 1830-1920 közötti repertoár műveiből). Mindezt betetézte *Ch.E. Ives* nálunk kevésbé ismert, 40 perces, no. 1. „Concord” szonátája. Az előadó közzétett e-mail címe a következő: d.coleman@vca.unimelb.edu.au.

A harmadik esti koncert nem kevésbé volt rendhagyó, amennyiben műsorválasztásának célja a klasszikus, a kortárs zene és a jazz művek egymás melletti bemutatása volt. Előadója az Angliában élő és ismert, nagy hírnévnek örvendő *Joanna MacGregor*, aki több mint 50 országban koncertezett, mint szólista, és mint jazz-rock együttesek tagja. A FABER FF zenei kiadóvállalat 5 kötetben jelentette meg rendkívül mutatós, színes albumait, melyekben e szellemben kívánja felépíteni a zenetanulást. Köteteit a komolyzenészek nagy érdeklődéssel és sokan vásárolták! Ha valakit közelebbről érdekel ennek a kissé popstárnak öltözött negyven év körüli hölgynek működése, megtalálja web-oldalát az Interneten: <http://www.soundcircus.com> cím alatt.

Mindemellett természetesen elhangzottak bemutatók az európai országok XX. században működő ismeretlen, vagy kevésbé ismert zeneszerzőinek műveiből. Én magam amerikai kottákat vásároltam és kaptam emellett egy ujjgyakorlat-etűd gyűjteményt Ivo

Pogorelich tanárának, E. M. Timakin-nak „Exercise Book for the Piano” című munkáját. A kötet szerkesztőjét a kiadvány bemutatására meghívtam 2006 nyarára a legközelebbi tanári továbbképzésre. Emellett orosz kollegánk megajándékozott kilenc kötettel, a legfrissebb orosz kiadású négykezes válogatással, mely gyűjteményt maga állította össze. Megvásároltam egy izlandi zeneszerző, Elias Davidsson (sz.1941) „Das rote Karussell” címmel összeállított könnyű négykezes zongoradarabjait, melyeket úgy hirdettek, hogy kilenc európai országban és Ausztráliában is használnak már.

De egyik legizgalmasabb a „Barokk angol táncok” című gyakorlati foglalkozás volt, ahol feltehetően hiteles koreográfiával bemutatott táncokat próbálghattunk mindenki óriási örömeire, ezáltal jobban megérezve a szvitekben lévő tételek tempójának mikéntjét. Remélhető, hogy az e táncokat bemutató videokazettához hozzá lehet jutni majd a közeljövőben.

Felsorolhatatlan mindazt a rendkívül színes, izgalmas élményt nyújtó eseményt, amely betekintést tett lehetővé abba, mi történik körülöttünk közel és távol a világban, miben hisznek az emberek, mi érdekli őket, sőt alkalmat adott annak találgatására is, vajon miért? Emellett alig érthető, hogyan lehetséges napjainkban egy ilyen nagyságrendű, hatalmas zenei panorámát elénk táró konferenciát anyagi sirámok nélkül és panaszkodás-mentesen megrendezni?

A konferenciákon szokásos zacskókba, dossziékba elhelyezett reklámanyag között találtam meg egy minden dekorációtól mentes, elegáns papírra nyomtatott, statisztikát tartalmazó keskeny kis füzetet. Miért is lett volna szélesebb, hiszen 40 oldalon keresztül apró betűkkel szedve csak felsorolást tartalmaz, neveket, évszámokat. Nem más ez, mint „The Royal Society of Musicians of Great Britain” - vagyis Nagy Britannia muzsikusi királyi társaságának 2005 januárjában kiadott névsora. A társaságot 1738-ban alapították és a királyi cégjegyzék okmányába bejegyeztetett 1790-ben, majd újfent 1987-ben. E társaság célja a hátrányos helyzetben lévő zenészek egymást segítése. A jótékony célú támogatást nyújtó tagok száma a kiadványban felsorolt nevek alapján 1500 fő körül van. A nevek mellett kizárólag egyetlen adat olvasható - mikor lépett be a társaságba, vagyis mióta adja évenkénti adományát. E füzetben az egyik név mellett álló legrégebbi dátum: 1953. A harmincöt „Honorary Members” neve között ott találjuk Lady Barbirolli (Evelyn Rothwell) és Mrs R. Vaughan Williams nevét is.

Közismertek az angol nevelési hagyományok. Varró is hivatkozik a XIX. században működő angol J. Curwen-re (1816-1880 - a Tonic-Solfa módszer megalapítója), kinek módszeréből és elveiből maga is többet átvesz könyvében (Der lebendige Klavierunterricht, IV. kiadás, 9. old.). Kodálnak több cikkében is olvasható az angol iskolai nevelési rendszer elismerése (Visszatekintés 1. 321. o.): „... majdcsak eljutunk oda, ahol az angol közvélemény 1600 táján tartott.” - írja. Lapozgatva a *Visszatekintés* c. gyűjteményt, megrendülve akadtam rá egy 1946-ban megírt, rövid, féloldalas írására. Címe: *Yehudi Menuhin budapesti hangversenyei elé*: „Yehudi Menuhin elsőnek jelentkezett az itt megfordult világhíró művészek közül. Nem várta meg, hogy mi hívjuk, mikor már minden rendben van, hanem felajánlotta segítő kezét, részt akart venni az újjáépítésben. Nemcsak a művészeknek szánt anyagi segítséggel. Ezzel arra figyelmeztet, hogy a művészek nemcsak szóval, tettel is kell segíteni. De még nagyobb jöttének szellemi és erkölcsi jelentősége. Egyrészt azt jelenti, hogy Magyarország lassanként mégiscsak újra bekapcsolódik a művelt világ vérkeringésébe, amelyből annyi évig ki volt rekesztve. Másrészt azzal, hogy siet nekünk bemutatni Bartók neki írt ismeretlen művét: elveszett nagyemberünk szellemét hozza vissza. Azt kérdezi ez a

szellem: van-e egy talpalatnyi száraz föld vízözön pusztította országunkban, ahol leszállhat megpihenni, vagy vissza kell repülnie Noé bárkájába? Sorsunk függ attól, mit felelünk rá.” (II. 395. o.)

Számomra megadatott az a megtiszteltetés, hogy a XX. századi magyar zenéről itt, ebben a környezetben beszélhettem, sőt játszhattam is a 70-es években íródott művekből, Durkó, Kurtág, Sári, Soproni darabjaiból. Előadásom az első nap délutánján volt, és a több napon át tartó konferencián az ismétlődő elismerő gratulációkból arra következtethettem, hogy a mi zenénk érdekli a világ klasszikus zenével foglalkozó muzikusait.

A nyitókoncerten a fiatal orosz zongorista Nikolai Tokarev műsorának 95 százaléka Liszt műveiből állt. És Bartók kézzongorás szonátája döbbenetesen hatott a különféle stílusok kollázsával próbálkozó zenék rengetegében. Úgy tűnik, a világ most is felnéz ránk. De nekünk is van mit tanulni tőlük!

Az Európai Zongoratanárok Szövetsége (EPTA) következő konferenciáját Portugália rendezi, a Portugáliától dél-nyugatra lévő atlanti-óceáni Madeira szigetén, Funchal-ban, 2006. július 26-30. között.

Ábrahám Mariann
az EPTA magyar szekciójának elnöke